

Аннотация. Определен новый концептуальный подход к устранению кризисных явлений в промышленном и транспортном секторе экономики Украины

Ключевые слова: промышленность, промышленно-логистическое интеллектуальное объединение, транспортная система, логистическая инфраструктура.

Summary. Detected a new conceptual approach to address the crisis in the industrial and transport sector of Ukraine

Keywords: industry, industrial-logistic intellectual association, transport system, логистическая инфраструктура.

Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Токмакова І.В.

УДК 658.26.004.18:656

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМКИ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ В ТРАНСПОРТНОМУ КОМПЛЕКСІ УКРАЇНИ

Боровик Ю.Т., к.е.н., доцент (УкрДАЗТ)

В статті розглянуті шляхи енергозбереження в національному господарстві, пріоритетні напрямки розвитку електроенергетики та енергозбереження в транспортному комплексі України

Ключові слова: енергоресурси, електроенергетика, енергетична стратегія, енергозбереження, транспортний комплекс.

Постановка проблеми. Енергозбереження є найважливішим стратегічним напрямком діяльності України. Невирішеність проблеми бережливого витрачання енергоносіїв може погрожувати національній безпеці держави, особливо враховуючи відсутність в країні власних запасів нафти, газу, ядерного палива. Тому в умовах реформування електроенергетики країни важливим є створення енергетичної стратегії транспортного комплексу України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В останній час дослідженню проблем енергозбереження в національній економіці приділяється значна увага [1], на залізничному транспорті стаття С. Кобзаря [4]. Прийняті також Закон України «Про енергозбереження» і галузеві програми [2, 3]. Однак питання енергозбереження в транспортному комплексі потребують подальшої детальної розробки.

Метою статті є – розглянути проблеми енергозбереження в транспортному комплексі України та шляхи їх вирішення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основними стратегічними напрямками підвищення енергетичної ефективності та реалізації потенціалу енергозбереження є технологічна та структурна

перебудова економіки і соціальної сфери країни, створення економічних, адміністративних і нормативно-правових механізмів, що забезпечують зростання енергоефективності та обсягів енергозбереження.

Можливо представити такі принципіальні шляхи енергозбереження:

- зменшення енергоємності продукції, що випускається, на діючих підприємствах за рахунок модернізації технологій;

- тотальне встановлення на промислових підприємствах та в побутовому секторі лічильників тепла, електроенергії і газу – лічильників нового покоління високою точністю і надійним захистом від «несанкціонованого втручання»;

- підвищення ККД котлів та зниження втрат в електро-тепломережах при виробництві та транспортуванні;

- утилізація «енерговмістовних» відходів;

- виробництво біогазу та біоетанолу;

- відбір «покинutoї» енергії при прокачуванні газу по магістральним газопроводам, при скиданні горючого конденсату з відпрацьованим паром на ТЕС та інш.;

- впровадження відновлюваних екологічно чистих джерел енергії;
- поступове переведення автотранспорту на газові та електричні двигуни;
- поступове переведення української економіки на так названі «високі» технології як значно менше енергоємні, а також більш високорентабельні та екологічно чисті.

Доля занадто енергоємних, мало- або нерентабельних екологічно «брудних» галузей промисловості у ВВП України безупинно зростає і вже досягла 60%. Така зверхенергоматеріалоемна економіка не просто погана або кризисна – вона становить загрозу економічній та екологічній безпеці України. Фактор енергозбереження є одним із визначальних для енергетичної стратегії України. В цілому тут фокусуються проблеми як ефективності власне паливно-енергетичного комплексу, так і здатності останнього забезпечити ресурсами належне функціонування національної економіки.

Не зважаючи на те, що Україна одною з перших пострадянських країн прийняла Закон України «Про енергозбереження» в 1994 р. [2] та створила державну структуру, яка повинна займатися питаннями енергоефективності. Рух в цьому напрямку доволі слабкий через цілу низку бар'єрів: формалізація законодавчої бази, відсутність економічних стимулів та невиконання правових норм, відсутність освітньої роботи в області енергозбереження.

Значний потенціал енергозбереження зосереджений у транспортному комплексі України гальмується вищезгаданими факторами, що стоять на заваді втілення системи енергозбереження на транспорті.

Незадовільний стан енергетичного господарства на транспорті обумовлений низкою інституційних, економічних, науково-технічних, інформаційно-освітніх та інших причин. Саме тому, «Галузевою програмою енергозбереження та впровадження альтернативних видів палива на транспорті на 2006-2010 роки», затвердженою Наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 09.02.2006 № 114 [3], поставлено завдання на основі запровадження комплексу заходів значне зниження питомих витрат всіх видів енергоресурсів та забезпечити високі темпи використання резервів енергозбереження.

Залізничний транспорт є невід'ємною частиною енергетики країни і складає з нею єдиний технологічно зв'язаний комплекс. Тому в умовах реформування електроенергетики країни важливим є створення енергетичної стратегії залізниць України.

Реформування електроенергетики на залізничному транспорті здійснюється за такими напрямками: зміна характеру відносин Укрзалізниця як споживача енергії з

постачальниками паливно-енергетичних ресурсів (ПЕР); зміна обсягів перевезень ПЕР і перебудова географії вантажопотоків на залізницях України; створення власного сектора генерації електроенергії і участь в роботі підприємств ПЕК як співвласника енергетичних потужностей.

На залізничному транспорті планується розширення електрифікації та переведення на електротягу окремих дільниць залізниці, реконструкція шляхового господарства за рахунок прокладання безстиктового рейкового полотна, впровадження сучасного рухомого складу, зокрема електровозів і спеціалізованих вагонів, оптимізація плану формування вантажних поїздів та напрямку вагонопотоків, реконструкція котельно-теплотехнічного господарства, впровадження автоматизованих систем комерційного обліку електроенергії, введення в дію автоматизованих систем управління зовнішнім освітленням тощо.

На автомобільному транспорті передбачається здійснення заходів з оптимізації дорожнього руху, вдосконалення структури автотранспорту через технічне регулювання та введення стимулюючих диференційованих механізмів економічного характеру, розширення використання альтернативних видів палива, зокрема стиснутого природного газу та біопалив, добавок і присадок до палив, застосування енергозберігаючих технологій обслуговування та ремонту рухомого складу.

У сфері автомобільних доріг основні енергозберігаючі заходи будуть спрямовані на оптимізацію розвитку шляхового господарства з пріоритетністю для шляхів загального користування, розширенням використання нових технологій та матеріалів під час будівництва, ремонту та утримання автошляхів, а також зниження енерговитрат у технологічних процесах з виробництва щебеню, асфальтобетону, залізобетону тощо.

На морському та річковому флоті намічається розширити практику застосування оптимальних швидкостей суден, підвищити рівень утилізації теплової енергії для тепло- та електропостачання суден, застосовувати альтернативні джерел енергоресурсів на пасажирських туристичних судах під час стоянки за рахунок їх підключення до берегових електричних мереж, створити низку автоматизованих систем моніторингу та керування енергопостачанням та енергозбереженням у портах, ввести в експлуатацію низку геліосистем гарячого водопостачання та вітрових електрогенераторів.

Висновки. Транспортний комплекс України як один із найбільших споживачів ПЕР, повинен відігравати визначну роль у підвищенні якості й ефективності роботи електроенергетики країни. Розвиток пріоритетних напрямків

енергозбереження в транспортному комплексі може дати суттєвий ефект.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Немировский И.А. Барьеры на пути энергосбережения // Энергосбережение Энергетика Аудит. – 2007. – №10. – С. 30-32

2. Закон України «Про енергозбереження» № 75/94-ВР від 01.07.1994 // Відомості Верховної Ради. – 1994. – № 30.

3. Галузева програма енергозбереження та впровадження альтернативних видів палива на транспорті на 2006-2010 роки. Затверджена Наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 09.02.2006 № 114.

4. Кобзар С. Экономия энергоресурсов на железной дороге: реальность и скрытый резерв // Всеукраинский промышленно-инновационный журнал ЭСТА. – 2006. – №48.

Аннотація. В статье рассмотрены пути энергосбережения в национальном хозяйстве, приоритетные направления развития электроэнергетики и энергосбережения в транспортном комплексе Украины.

Ключевые слова: энергоресурсы, электроэнергетика, энергетическая стратегия, энергосбережение, транспортный комплекс.

Summary. In article power savings ways to a national economy, priority directions of development of electric power industry and power savings in a transport complex of Ukraine are considered.

Keywords: power resources, electric power industry, power strategy, the power savings, a transport complex.

*Рецензент д.е.н., професор УкрДАЗТ Дейнека О.Г.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Токмакова І.В.*

УДК 656.614.073.235

РЕЧНОЙ ТРАНСПОРТ УКРАИНЫ КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ ПРИЧЕРНОМОРЬЯ И ПРИДУНАВЬЯ В СИСТЕМЕ МЕЖДУНАРОДНЫХ ТРАНСПОРТНЫХ КОРИДОРОВ

Винников В.В., д.э.н., профессор (ОНМА)

Розглянуто роль річкового транспорту в Причорномор'я й Придунав'я як фактор входження України в міжнародну європейську мережу транспортних коридорів в умовах європейської інтеграції, напрямку розвитку, основні проблеми й шляхи їхнього рішення.

Ключові слова: транспортні коридори, річковий транспорт.

Постановка проблеми. Регионы различные интересы не только Украины, Причерноморья и Придунавья выделяются своим особенным геополитическим и геоэкономическим положением, где стыкуются и пересекаются Турции, Российской Федерации (см. рис. 1).

© Винников В.В.

Вісник економіки транспорту і промисловості № 30, 2010